

**Hotărârile CEDO în cauzele
împotriva României
2013**

Vol. IX

AUTORII

DRAGO^a CĂLIN (coordonator), judecător,
Curtea de Apel București

MIHAELA VASIESCU
judecător,
Curtea de Apel Tîrgu Mureș

Curtea de Apel Brașov

IONUȚ MILITARU ROXANA CĂLIN judecător,
judecător,

Tribunalul București

Tribunalul București

PAULA-ANDRADA
COȚOVANU
judecător,
Inspekția judiciară

LUCIA ZAHARIA LAVINIA CÎRCIUMARU Curtea de
Apel București judecător,

Judecătoria Constanța
Alexandra

BEATRICE RAMA^aCANU
judecător,
Institutul Național al
Magistraturii

CRISTINA RADU judecător,
LĂNCRĂNAN
Judecătoria Constanța

procuror,
Parchetul de pe lângă
București

FLORIN MIHĂIȚĂ
judecător,
Judecătoria Sectorului 4
București

VICTOR Tribunalul
CONSTANTINESCU
judecător,
Judecătoria Sectorului 6
București

ALEXANDRA NEAGU
judecător,
Tribunalul București

CRISTINEL GHIGHECI
judecător,

VASILE BOZE^aAN judecător,
Judecătoria Alexandria

Proiect susținut de Asociația Magistratilor Europeni pentru Drepturile Omului, Centrul de Studii de Drept European (CSDE) al Institutului de Cercetări Juridice din cadrul Academiei Române, Asociația Forumul Judecătorilor din România, Revista Forumul Judecătorilor, Asociația Română de Drept și Afaceri Europene (ARDAE).

Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României 2013

Vol. IX

**Analiză
Consecințe
Autorități potențial responsabile**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

Redactor: Monica Stoian
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Corector: Ionuț Militaru, Monica Stoian
Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României 2013 : analiză,
consecințe, autorități potențiale responsabile / coord.: Dragoș
Călin. - București : Editura Universitară, 2014
ISBN 978-606-591-971-6**

I. Călin, Dragoș (coord.)

341.231.14(498)

341.645.5(4:498)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786065919716

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi
copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2013
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro e-mail:
redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

NOTA AUTORILOR

În urma numeroaselor condamnări ale României, în opinia publică s-a transmis cu o siguranță specifică, de către oamenii politici, presă ori de către reprezentanți ai autorităților publice, ideea că judecătorii poartă vina exclusivă a acestor condamnări, desigur, în planul cauzalității fiind ultima verigă înainte de trimiterea unei cauze pe rolul Curții Europene a Drepturilor

Omului. O astfel de opinie se bazează pe argumente speculative, iar nu pe o cercetare științifică amănunțită.

În această lucrare am urmărit să rezumăm fiecare cauză în care România a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, să găsim autoritățile potențial responsabile, necruțând în vreun fel puterea judecătorească, și să observăm în ce măsură acestea s-au conformat și au reacționat concret, după pronunțarea hotărârilor.

Utilitatea practică a culegerii de jurisprudență de față rezidă în faptul că sunt tratate *toate* hotărârile de condamnare pronunțate de Curtea europeană în cauzele împotriva României, de la 1 ianuarie 2013 și până la 31 decembrie 2013, inclusiv cele nepublicate în Monitorul Oficial al României și cele pentru care nu s-a realizat o traducere neoficială la care cei interesați să poată avea acces.

Rezumarea hotărârilor și extragerea argumentelor relevante din motivarea Curții, cu riscul asumat de a afecta - câtuși de puțin - acuratețea textului original, constituie totuși un avantaj deoarece culegerea permite *parcurgerea în timp scurt* a întregii jurisprudențe CEDO și devine un instrument util în biblioteca oricărui teoretician sau practician al dreptului, deziderat căruia îi servește și modul în care a fost concepută *indexarea* după cuvinte cheie, cu trimitere la toate cauzele relevante din anul 2013.

Nu în ultimul rând, motivele expuse în analiza fiecărei spețe privind *autoritățile potențial responsabile*, deși emană de la autorii culegerii, dar pe baza aprecierilor Curții europene, constituie un punct de reper pentru activitatea celor obligați, în virtutea funcției sau profesiei, să respecte sau să garanteze exercițiul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De aceea, nu a fost omisă nici evoluția dreptului intern, pozitivă sau negativă, autorii indicând – acolo unde au fost identificate – *consecințele hotărârii*, care ar trebui să folosească celor interesați pentru a descoperi remediile interne actuale.

Scopul acestui studiu și metodologia aleasă au plecat tocmai de la o analiză foarte atentă a situației de fapt, a motivării fiecărei hotărâri pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pe fond, pentru a identifica mecanismul care a condus în final la încălcarea dreptului fundamental respectiv.

Astfel, avem la dispoziție, într-un *demers științific și nepărtinitor*, o serie de concluzii și date concrete privind condamnările României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Pentru anul 2013, **puterea legislativă** este responsabilă în **65,06%** dintre cauzele în care s-au pronunțat hotărâri de condamnare (**54**), **puterea judecătorească** este responsabilă în **59,03%** (**49** de cauze), **puterea executivă** în **46,98%** (**39** de cauze), **Ministerul Public** pentru **22,89%** (**19** cauze), iar **Curtea Constituțională** este responsabilă pentru **1,20%** din condamnări (**1** cauză).

Raportând calculul la suma totală a responsabilităților, între puterile indicate, pentru anul 2013, ierarhia are pe primul loc **puterea legislativă (33,33%)**, urmată de **puterea judecătorească (30,24%)**, apoi se găsesc **puterea executivă (24,07%)**, **Ministerul Public (11,72%)** și **Curtea Constituțională (0,54%)**.

În proporție covârșitoare, responsabilitățile sunt concurente între cele trei puteri (legislativă, executivă și judecătorească) ori între două dintre acestea (legislativă și judecătorească, legislativă și executivă, executivă și judecătorească).

În anul 2013, puterea judecătorească răspunde, *singură*, pentru **19** condamnări, puterea executivă pentru **2** condamnări, iar puterea legislativă pentru o singură condamnare.

Ca atare, **deși responsabilitatea judecătorilor din România nu poate fi exclusă, aceasta nu este singura cauză a condamnărilor**. De cele mai multe ori, România nu a fost condamnată pentru încălcarea regulilor procesului echitabil, ci pentru fapte săvârșite de alte autorități publice,

din cadrul puterii executive (spre exemplu, pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești) sau legislative (spre exemplu, pentru exces de reglementare, nesistematizare, reglementări contradictorii etc.).

Pentru întreaga perioadă 1994–2013, puterea legislativă este responsabilă în 77,90% dintre cauzele în care s-au pronunțat hotărâri de condamnare (**723** cauze), **puterea judecătorească** este responsabilă în **66,27%** (**615** cauze), **puterea executivă** în **58,08%** (**539** cauze), **Ministerul Public** pentru **19,61%** (**182** cauze), iar **Curtea Constituțională** este responsabilă pentru **0,43%** din condamnări (**4** cauze).

Mulțumim domnului Vladislav Gribincea, președintele Centrului de Resurse Juridice din Moldova, care a prefațat prezenta lucrare.

Autorii

CUVÂNT ÎNAINTE

În cei 55 de ani de activitate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a devenit, probabil, cel mai cunoscut și solicitat tribunal internațional. Ea primește anual mai mult de 60.000 de cereri individuale și, cel puțin în anii 2012 și 2013, a examinat mai multe cereri decât a primit. Cu toate acestea, la 1 ianuarie 2014, mai mult de 99.000 de cereri încă a teptau să fie examinate. Din 1959 și până în prezent, CEDO a pronunțat în total peste 17.000 de hotărâri, dintre care 916 în 2013. Prea multe dintre aceste hotărâri însă se referă la probleme repetitive sau chiar sistemice.

Supranumită conștiință a Europei, CEDO devine o victimă nu a propriului succes, ci a nedorinței unor Guverne de a soluționa problemele care suprasolicită acest tribunal. Termenul îndelungat al procedurilor judiciare în Italia, compensarea persoanelor expropriate în timpul regimului comunist în Polonia sau România, sau neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive în Ucraina au reprezentat doar unele dintre aceste probleme. Reformele introduse prin Protocolul 14 și cele care încă urmează vor duce, cel mai probabil, la o „specializare” deosebită a CEDO, precum și la acordarea unui credit de încredere și mai mare autorităților naționale.

De frica suprasolicitării, CEDO pare să se transforme într-un tribunal pe care îl interesează tot mai puțin situația reclamantului concret. CEDO a început aplicarea procedurilor pilot. Se pare totuși că până la moment acestea au avut în efect redus, însă au servit drept motiv pentru suspendarea examinării sau remiterea la nivel național a mii de cauze pentru epuizarea noilor remedii introduse. În anul 2013, mai mult de 90% din cererile examinate s-au finalizat cu o decizie a judecătorului unic, fără ca motivele acestei decizii să fie aduse la cunoștința reclamantului. Respingerea unui număr atât de mare de cereri prin această procedură, precum și tendința obsesivă a CEDO de a extinde efectele procedurilor pilot, pot afecta dramatic și iremediabil imaginea și încrederea publică în CEDO.

Oamenii de rând, dar și mulți juriști, cunosc mai degrabă miturile despre CEDO decât informații veridice despre activitatea acesteia. Competența CEDO sau remediile acordate reclamantilor sunt doar unele dintre aceste mituri. În anul 2011, circa 40% din cererile îndreptate împotriva Republicii Moldova erau declarate inadmisibile de CEDO pe motiv că cereau acesteia să acționeze ca o “a patra instanță”. Mulți reclamanti, în special din Europa de Est, cer CEDO să acționeze drept un tribunal care acordă compensații. Nu sunt sigur că așa a fost gândită CEDO de către autorii Convenției sau a Protoalelor Adicionale la aceasta. Un alt mit, răspândit în special în rândurile politicienilor, judecătorilor și procurorilor, sugerează că CEDO nu examinează temeinicia argumentelor invocate de judecătorii naționali. Este adevărat că CEDO examinează extrem de rar temeinicia hotărârilor judecătorești prin prisma dreptului la un proces echitabil. Totuși, în cazul drepturilor materiale garantate, CEDO examinează destul de des cât de convingătoare sunt argumentele aduse de judecătorii naționali, mai ales când este vorba de dreptul la viață sau interzicerea torturii.

Mulți dintre judecătorii, procurorii sau avocații din statele membre ale Consiliului Europei nu au învățat la facultate despre Convenția Europeană pentru Drepturile Omului sau CEDO pentru simplu motiv că, atunci când își făceau studiile, țara lor nici nu era parte la Convenție. Pe de altă parte, limbajul folosit de CEDO, fiind unul extrem de specific, uneori determină o înțelegere eronată a jurisprudenței acestui tribunal. Mai mult, dificultățile în aplicarea Convenției sunt determinate și de sistemul de precedent urmat de CEDO, care nu este unul aplicat în toate cele 47 de state ale Consiliului Europei. O altă piedică în aplicarea eficientă a standardelor CEDO la nivel național este necunoașterea suficientă de către specialiști a limbilor oficiale ale CEDO.

CEDO insistă din ce în ce mai ferm pe aplicarea standardelor sale de către cei implicați în actul de justiție. Totuși, justiția nu poate fi făcută în baza miturilor sau a necunoaștinței. Anume

pentru a asigura o mai bună înțelegere și aplicare a jurisprudenței CEDO, dar și pentru a demonta miturile despre activitatea CEDO, este încurajată traducerea jurisprudenței CEDO în limbile naționale și sistematizarea acesteia. În anul 2012, chiar și CEDO a lansat programul propriu de traducere a principalei sale jurisprudențe în câteva limbi, inclusiv în română. Multe din fișele tematiche ale jurisprudenței CEDO sunt disponibile în română.

Urmăresc cu multă atenție și admirație eforturile depuse de-a lungul anilor de autorii acestei publicații pentru sistematizarea și traducerea principalei jurisprudențe a CEDO. Această publicație este cu atât mai utilă cu cât se îmbogățește și jurisprudența CEDO împotriva României. Este greu de imaginat că cineva se poate descurca fără dificultăți în cele peste 1.000 de hotărâri pronunțate în cauzele îndreptate împotriva României în lipsa unui rezumat anual al jurisprudenței nou-apărute. Autorii încearcă să identifice și autoritățile responsabile de condamnarea Guvernului Român, o sarcină deloc ușoară și care ar putea atrage, pe alocuri, critici nemeritate. Apreciez mult și faptul că publicația se referă nu doar la hotărârile în care a fost constatată o violare a Convenției, ci și la hotărârile și deciziile în care nu a fost constatată o violare.

Traducerea și analiza jurisprudenței CEDO nu reprezintă un scop în sine. Aceste activități ar fi inutile fără atenția și aprecierea celor chemați să asigure aplicarea standardelor CEDO în activitatea de zi cu zi. Sunt sigur că practicienii vor aprecia în deplină măsură valoarea și utilitatea acestei cărți. Recunosc că în Republica Moldova se resimte un deficit acut în astfel de publicații și grupuri de inițiativă.

Vladislav GRIBINCEA¹

¹ Vladislav GRIBINCEA este președintele al Centrului de Resurse Juridice din Moldova, predă Convenția Europeană pentru Drepturile Omului la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova și este formator la Institutul Național al Justiției din Republica Moldova. A compărut în fața CEDO în calitate de reprezentant al reclamanților în astfel de cauze ca: *Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei*, *Guja c. Moldovei*, *Boicenco c. Moldovei*, *Manole și alții c. Moldovei* sau *Ivanșoc și alții c. Moldovei și Rusiei*.

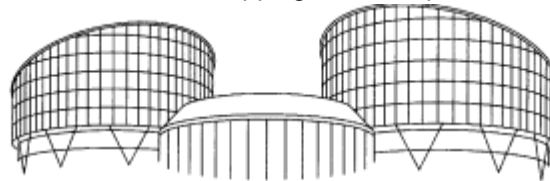
LISTA PRINCIPALELOR ABREVIERI

alin.	alineat
APADOR-CH	Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România Comitetul Helsinki
art.	articol
A.N.P.	Administrația Națională a Penitenciarelor
A.N.R.P.	Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților
A.V.A.B.	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare
A.V.A.S.	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului
B.N.R.	Banca Națională a României
c.	contra
C.A.S.	Casa de Asigurări de Sănătate
C.civ.	Codul civil
C.com.	Codul comercial
C.fam.	Codul familiei
C.pen.	Codul penal
C.pr.civ.	Codul de procedură civilă
C.pr.pen.	Codul de procedură penală
CEDO/Curtea	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Comisia	Comisia Europeană a Drepturilor Omului
Convenția	Convenția Europeană a Drepturilor Omului
C.N.C.D.	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
C.N.V.M.	Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
C.N.S.A.S.	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
CPT	Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante
C.S.M.	Consiliul Superior al Magistraturii
C.S.J.	Curtea Supremă de Justiție
D.G.F.P.	Direcția Generală a Finanțelor Publice
D.G.P.M.B.	Direcția Generală de Poliție a Municipiului București
D.N.A.	Direcția Națională Anticorupție
D.S.V.	Direcția Sanitar Veterinară
Ed.	Editura

etc.	etcetera („și celelalte”)
EUR	euro
FRF	franci francezi
H.G.	Hotărârea Guvernului României
I.G.P.F.	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
I.G.P.R.	Inspectoratul General al Poliției Române
I.N.M.L.	Institutul Național de Medicină Legală
I.P.J.	Inspectoratul de Poliție al Județului
Î.C.C.J.	Înalta Curte de Casație și Justiție
lit.	litera
M.Ap.N.	Ministerul Apărării Naționale
[MC]	Marea Cameră
M.J.	Ministerul Justiției
M. Of.	Monitorul Oficial al României
mp	metri pătrați
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de Urgență a Guvernului
p.	pagina
P.N.A.	Parchetul Național Anticorupție
par.	paragraful
pct.	punctul
R.A.A.P.P.S.	Regia Autonomă a Administrației Patrimoniului Protocolului de Stat
ROL	lei românești vechi
RON	lei românești noi
subl. ns.	Sublinierea noastră (a autorilor)
S.C.	societatea comercială
S.A.	societate pe acțiuni
S.P.P.	Serviciul de Pază și Protecție
S.R.I.	Serviciul Român de Informații
S.R.L.	societate cu răspundere limitată
U.N.B.R.	Uniunea Națională a Barourilor din România
urm.	următoarele
USD	dolar american

CAUZE CIVILE

Cauza S.C. Raisa M. Shipping S.R.L. împotriva României

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

• 2013 •

CAUZA S.C. RAISA M. SHIPPING S.R.L. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Hotărârea Secției a III-a din 8 ianuarie
2013²Cererea nr. 37576/2005

Încălcarea art. 6 par. 1 din Convenție în situația în care Înalta Curte de Casație și Justiție nu a dat dovadă de suficientă diligență pentru a se asigura de transmiterea citației și primirea acesteia de societatea reclamantă, demonstrând un formalism incompatibil cu litera și spiritul Convenției.

1. Starea de fapt

În ianuarie 2000, reclamanta S.C. Raisa M. Shipping S.R.L., o societate maritimă, a formulat o acțiune la Judecătoria Tulcea împotriva Administrației Fluviale a Dunării de Jos Galați (Administrația Fluvială), pentru a o obliga pe aceasta să respecte Instrucțiunile Consiliului de Administrație al Administrației Fluviale din 25 mai 1998. Prin aceste instrucțiuni a fost acordată agenților de transport maritim o reducere de 50% la taxele datorate de navele care călătoresc în regim de linie prin porturile Dunării maritime. Reclamanta, care era beneficiară a acestei reduceri, s-a plâns de faptul că Administrația Fluvială i-a facturat în mod greșit, retroactiv, taxe fluviale în valoare totală de 102.596,30 USD, fără a lua în considerare reducerea de 50% de care beneficia. Printr-o hotărâre din 5 iulie 2000, instanța de fond a dat câștig de cauză societății reclamante.

La începutul anului 2000, Administrația Fluvială a chemat-o pe reclamantă în fața Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați, solicitând plata impozitelor datorate de reclamantă, fără a aplica reducerea de 50% prevăzută în Instrucțiunile din 25 mai 1998.

La 9 martie 2000, Curtea de Arbitraj s-a declarat necompetentă în a soluționa litigiul. Sentința arbitrală a fost confirmată printr-o hotărâre din 15 martie 2001 a Judecătoria Tulcea, prin decizia din 18 septembrie 2001 a Curții de Apel Galați și printr-o hotărâre a Curții de Supreme de Justiție din 2003.

² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 190 din 18 martie 2014.

La data de 11 august 2000, Administrația Fluvială a chemat-o pe reclamantă în fața Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați, solicitând din nou plata impozitelor datorate de societatea reclamantă, fără aplicarea reducerii de 50%.

La data de 14 decembrie 2000, Curtea de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați a hotărât că reclamanta trebuia să plătească impozitele datorate pentru navele fluviale al căror agent era, întrucât nu îndeplinea condițiile pentru a beneficia de reducerea de 50% din aceste taxe.

Prin urmare, a obligat-o pe reclamantă la plata a 68.777,57 USD către Administrația Fluvială, cu titlu de taxe fluviale, 3.921,36 RON, cu titlu de penalități de întârziere, și 28.592.624 ROL, cheltuieli de judecată.

Societatea reclamantă a contestat sentința arbitrală la Curtea de Apel Galați.

Printr-o hotărâre din 6 septembrie 2001, Curtea de Apel Galați a anulat hotărârea arbitrală din 14 decembrie 2000 a Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați pe motiv că acesta nu era competentă să soluționeze litigiul dintre Administrația Fluvială Galați și reclamantă, cu privire la cuantumul tarifelor de navigație litigioase. În fapt, nici numele arbitrilor, nici procedura desemnării acestora nu fuseseră determinate înainte de sesizarea curții de arbitraj, în timp ce Codul de procedură civilă le impunea în scopul recunoașterii competenței unui tribunal arbitral. Pe fond, curtea de apel a constatat că societatea reclamantă sesizase instanțele de drept comun înainte de sesizarea curții de arbitraj, iar hotărârile judecătorești fuseseră deja pronunțate în litigiul din fața Curții de Arbitraj și aveau chiar autoritate de lucru judecat înaintea pronunțării hotărârii arbitrale.

Administrația fluvială a formulat recurs împotriva acestei hotărâri. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit termenul la 27 mai 2003 și a citat societatea reclamantă prin afișare pe ușa imobilului sediului său social, efectuată de un executor judecătoresc la 17 aprilie 2003. Societatea reclamantă susține că nu a primit niciodată citația ÎCCJ.

Prin înscrisul autentic din 16 mai 2003, societatea reclamantă a schimbat adresa sediului său social. Aceasta a informat imediat instanțele.

La termenul din 27 mai 2003, la sfârșitul unui proces la care societatea reclamantă nu a participat, ÎCCJ a casat hotărârea din 6 septembrie 2001 a Curții de Apel Galați și a considerat că, în speță, curtea de arbitraj era competentă să soluționeze litigiul dedus judecătii, deoarece, conform contractului încheiat între societatea reclamantă și administrația fluvială, aceasta din urmă trebuia să aleagă instanța competentă să soluționeze litigiul. Prin urmare, alegerea făcută de aceasta din urmă cu privire la curtea de arbitraj nu încălca dispozițiile Codului de procedură civilă. Pe fond, ÎCCJ a confirmat sentința arbitrală din 14 decembrie 2000.

La 5 februarie 2004, reclamanta a luat cunoștință de faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat o decizie la 27 mai 2003.

Aceasta a formulat contestație în anulare pe motiv de nelegalitate a citării în fața Înaltei Curți și s-a plâns că a fost privată de dreptul său la apărare. Societatea reclamantă a susținut că nu luase cunoștință de termenul din 27 mai 2003, deoarece nu primise niciodată citația care îi fusese comunicată prin afișare la 17 aprilie 2003. În plus, a subliniat că, după cum reieșea din copia citației care se afla în dosarul instanței, adresa sediului social care figura pe citație era incompletă. În fapt, imobilul în cauză avea mai multe intrări, fiecare identificată printr-o literă, iar sediul său social se afla la intrarea „A”; or, citația nu oferea niciun indiciu care să identifice intrarea unde aceasta fusese afișată.

Prin decizia din 26 ianuarie 2005, ÎCCJ a respins contestația în anulare cu motivarea că citația prin afișare reprezenta o modalitate de citare prevăzută de lege și că, în prezenta cauză, aceasta era legal îndeplinită în măsura în care numele și numărul străzii, precum și numărul apartamentului figurau pe citația din 17 aprilie 2003.

La 8 aprilie 2005, hotărârea ÎCCJ a fost trimisă prin poștă la noul sediu al societății reclamante și primită de aceasta din urmă la 11 aprilie 2005.

2. Aprecierile Curții

Reclamanta a pretins o încălcare a dreptului său de a avea un proces echitabil, prevăzut de art. 6 par. 1 din Convenție.

Reclamanta a mai susținut că decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție din 27 mai 2003 i-a încălcat, de asemenea, dreptul la respectarea proprietății sale, prin impactul pe care l-a avut asupra poziției sale financiare, obligația de a plăti Administrației Fluviale a Dunării de Jos Galați, mai mult de 100.000 USD.

2.1. Asupra art. 6 par. 1 din Convenție

A. Admisibilitate

În primul rând, Guvernul invocă nerespectarea termenului de 6 luni. Acesta subliniază că cererea a fost introdusă la 11 octombrie 2005, adică la mai mult de 8 luni după pronunțarea hotărârii definitive în speță, și anume hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție din 26 ianuarie 2005.

Societatea reclamantă susține că hotărârea din 26 ianuarie 2005 pronunțată de ÎCCJ i-a fost trimisă la 8 aprilie 2005 și că a primit-o la 11 aprilie 2005. În sprijinul afirmației sale, aceasta Cauza S.C. Raisa M. Shipping S.R.L. împotriva României

prezintă plicul în care se găsea hotărârea menționată purtând ștampila Poștei Române. Prin urmare, cererea introdusă la 11 octombrie 2005 nu este tardivă.

Curtea amintește că, în cazul în care comunicarea hotărârii nu este prevăzută în dreptul intern, ca în prezenta cauză, este necesar să se ia în considerare data la care părțile pot lua cunoștință în mod efectiv de conținutul hotărârii interne definitive (a se vedea, printre altele, *Papachelas c. Greciei* [MC], nr. 31423/96, par. 30; decizia *Lordache c. României*, nr. 55092/00; *Elmaliotis și Konstantinidis c. Greciei*, 25 ianuarie 2007, nr. 28819/04, par. 26). În speță, Curtea constată că părțile sunt de acord asupra faptului că decizia din 26 ianuarie 2005 a ÎCCJ a fost trimisă prin poșta societății reclamante la data de 8 aprilie 2005 (vineri) și că aceasta din urmă a primit-o la 11 aprilie 2005 (luni).

Prin urmare, cererea introdusă la 11 octombrie 2005 nu este tardivă, această excepție fiind respinsă.

Guvernul susține, în plus, că societatea reclamantă nu a exercitat toate căile de atac pe care le avea la dispoziție pentru a-și susține plângerea cu privire la citarea nelegală. În special, aceasta ar fi putut depune o plângere penală pentru fals în înscrisuri împotriva agentului însărcinat cu notificarea, care omisese să indice în citație anumite elemente ale adresei societății reclamante.

Curtea constată că, în speță, nu se contestă faptul că, contestația în anulare pe motiv de nelegalitate a citării, de care reclamanta s-a folosit, era o cale de atac efectivă atât în teorie, cât și în practică și susceptibilă de a oferi un remediu efectiv. Astfel, având în vedere jurisprudența sa constantă, potrivit căreia un reclamant care dispune eventual de mai multe căi de atac efective este obligat să folosească doar una dintre ele (decizia *Moreira Barbosa c. Portugaliei*, nr. 65681/01; *Aquilina c. Maltei* [MC], nr. 25642/94, par. 39), Curtea nu va examina, în plus față de analiza de mai sus, dacă o plângere penală ar fi constituit în speță o cale de atac efectivă. Prin urmare, este necesar să se respingă excepția de inadmisibilitate prezentată de Guvern cu privire la acest aspect. În fine, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 par. 3 lit. a din Convenție. De altfel, subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Pe fond

Guvernul consideră că dreptul de acces la o instanță nu este absolut, putând să dea naștere la limitări implicit admise. Statul beneficiază de o marjă de apreciere în elaborarea legislației cu privire la accesul la o instanță. În speță, autoritățile nu au făcut decât să aplice în mod strict și corect legislația internă, ceea ce este în mod vădit compatibil cu Convenția și cu jurisprudența Curții. În plus, conform Guvernului, citarea prin afișare era determinată de neglijența societății reclamante, care a omis să informeze instanța în legătură cu schimbarea adresei sediului său social.

Societatea reclamantă subliniază, în primul rând, că nu și-a schimbat sediul social până la 16 mai 2003, adică după citarea prin afișare din data de 17 aprilie 2003, și că a informat ÎCCJ în

legătură cu acest aspect. Aceasta mai susține că nu a primit niciodată citația pentru a se prezenta la ședința din 27 mai 2003 în fața Înaltei Curți, și că, prin urmare, ea nu a putut să se apere și să își susțină drepturile într-o procedură decisivă pentru drepturile sale cu caracter patrimonial. Or, procesul în fața ÎCCJ a dus la anularea unei hotărâri care îi era favorabilă, și anume, hotărârea din 6 septembrie 2001 a Curții de Apel Galați.

Curtea a reamintit că a avut deja ocazia să se pronunțe asupra problemei privind comunicarea actelor de procedură.

Astfel, a considerat că „dreptul la un tribunal” implică mai multe aspecte, printre care dreptul de acces și egalitatea armelor, care asigură un just echilibru între părți. Aceste principii se aplică și în domeniul particular, în ceea ce înseamnă comunicarea actelor judiciare părților (*Miholapa c. Letoniei*, par. 23). În plus, reglementările referitoare la procedurile de atac nu ar trebui să împiedice părțile să utilizeze o cale de atac disponibilă (*Tricard c. Franței*, par. 29, și *Gruais și Bousquet c. Franței*, par. 27).

Deși este adevărat că autorităților naționale le revine, în primul rând, interpretarea și aplicarea regulilor de natură procedurală, un formalism excesiv în aplicare poate fi contrar art. 6 par. 1 din Convenție, atunci când se realizează în detrimentul uneia dintre părți (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sovtransavto Holding c. Ucrainei*, par. 81). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (*Bellet c. Franței*, par. 36; a se vedea, de asemenea, *Cañete de Goñi c. Spaniei*, par. 34).

Instanțele trebuie să facă tot ce se poate aștepta în mod rezonabil de la acestea pentru a cita reclamantii și să se asigure că aceștia din urmă au cunoștință de procedurile din care fac parte (*Miholapa c. Letoniei*, par. 31, și *Övuş c. Turciei*, par. 48).

În fine, dreptul la acțiune sau de recurs trebuie să se exercite din momentul în care părțile interesate pot cunoaște efectiv hotărârile judecătorești care le impun o obligație sau care ar putea aduce atingere drepturilor sau intereselor lor legitime; notificarea, în calitate de act de comunicare între organul jurisdicțional și părți, servește la luarea la cunoștință a deciziei instanței, precum și a notificării sale, după caz, pentru a permite părților de a o recura (*Miragall Escolano și alții c. Spaniei*, par. 37, și *Díaz Ochoa c. Spaniei*, par. 48).

În speță, fiind vorba de un proces ce are consecințe directe asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, societatea reclamantă avea dreptul la un acces efectiv la ansamblul de proceduri și trebuia să beneficieze de toate garanțiile ce decurg din principiul contradictorialității.

Curtea constată că art. 86 alin. 3 din Codul de procedură civilă impune, în general, în ceea ce privește comunicarea actelor de procedură, ca instanța să se asigure de transmiterea actului și de primirea acestuia.

Printre diferitele modalități de comunicare, art. 92 alin. 4 din același cod reglementează citarea prin afișarea pe ușa locuinței sau a sediului social, după caz, permisă în cazul lipsei persoanei interesate în momentul venirii agentului însărcinat cu înmânarea actelor sub semnătură de primire.

Societatea reclamantă a fost notificată în ceea ce privește recursul introdus de partea adversă și asupra termenului în fața ÎCCJ, prin afișare la sediul său social. Aceasta pretinde că nu a primit citația și, prin urmare, a fost imposibil să ia parte la procedura recursului, în urma căreia hotărârea pe fond care îi dădea câștig de cauză a fost modificată.

Înalta Curte de Casație și Justiție, sesizată cu o contestație în anulare pentru atingerea adusă dreptului la apărare în urma nelegalității citării, a respins această cale de atac, cu motivarea că și citarea prin afișare era o modalitate de citare prevăzută de lege.

Or, Curtea subliniază că Guvernul nu a furnizat niciun element care să indice că ÎCCJ a dat dovadă de suficientă diligență pentru a se asigura de transmiterea citației și primirea acesteia de societatea reclamantă.

De asemenea, Guvernul nu a demonstrat că ÎCCJ a îndeplinit demersuri în același scop cu ocazia examinării contestației în anulare pentru nelegalitatea citării, aceasta din urmă mulțumindu-se să constate că citarea prin afișare avea un temei legal în dreptul intern.

Curtea apreciază că, aplicând astfel dispozițiile legale relevante, instanțele naționale au dat dovadă de un formalism incompatibil cu litera și spiritul art. 6 par. 1 din Convenție și au adus

atingere nejustificată dreptului societății reclamante de acces la o instanță pentru determinarea „drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Brumărescu c. României*, par. 62).

României, par. 62).

Curtea a constatat încălcarea art. 6 par. 1 din Convenție.

2.2. Asupra art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție

Având în vedere cele constatate cu privire la art. 6 par. 1 din Convenție, Curtea a considerat că această plângere trebuie să fie declarată admisibilă, dar nu este necesar să se analizeze dacă a avut loc, în acest caz, o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție (a se vedea, printre altele, *Iorga c. României*, par. 60).

